

מראה מקומות, שיעור מאת הג"ר מאיר טריבץ שליט"א

עירובין מט:-נט: שיטת הרמב"ם בשביתתי במקום פלוני, ועוד עניינים

א. עירובין מט: - שיטת הרמב"ם בשביתתי במקום פלוני

1. **עירובין מט:**, וז"ל, "מתני' מי שבא בדרך וחשכה לו והיה מכיר אילן או גדר ואמר שביתתי תחתיו לא אמר כלום שביתתי בעיקרו מהלך ממקום רגליו ועד עיקרו אלפים אמה ומעיקרו ועד ביתו אלפים אמה נמצא מהלך משחשיכה ארבעת אלפים אמה אם אינו מכיר או שאינו בקי בהלכה ואמר שביתתי במקומי זכה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח עגולות דברי ר' חנינא בן אנטוניגוס וחכמים אומרים מרובעות כטבלא מרובעת כדי שיהיה נשכר לזויות וזו היא שאמרו העני מערב ברגליו אמר ר"מ אנו אין לנו אלא עני רבי יהודה אומר אחד עני ואחד עשיר לא אמרו מערבין בפת אלא להקל על העשיר שלא יצא ויערב ברגליו:

גמי' מאי לא אמר כלום אמר רב לא אמר כלום כל עיקר דאפילו לתחתיו של אילן לא מצי אזיל ושמואל אמר לא אמר כלום לביתו אבל לתחתיו של אילן מצי אזיל ונעשה תחתיו של אילן חמר גמל בא למדוד מן הצפון מודדין לו מן הדרום בא למדוד מן הדרום מודדין לו מן הצפון."

2. **ושם נא:**, וז"ל, "אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני מי שיצא לילך לעיר שמערבין לה והחזירו חברו הוא מותר לילך וכל בני העיר אסורין דברי רבי יהודה והוינן בה מאי שנא איהו ומאי שנא אינהו ואמר רב הונא הכא במאי עסקינן כגון שיש לו שני בתים ושני תחומי שבת ביניהן איהו כיון דנפקא ליה לאורחא הוה ליה עני והנך עשירים נינהו אלמא כל במקום פלוני עני אין עשיר לא ש"מ."

3. **רמב"ם פרק ז' מהלכות עירובין הלכה ה'**, וז"ל, "הקונה שביתה ברחוק מקום ולא סיים מקום שביתתו לא קנה שביתה שם כיצד היה בא בדרך ואמר שביתתי במקום פלוני או בשדה פלונית או בבקעה פלונית או ברחוק אלף אמה או אלפים ממקומי זה הרי זה לא קנה שביתה ברחוק ואין לו אלא אלפים אמה לכל רוח ממקום שהוא עומד בו כשחשכה:"

והראב"ד שם, וז"ל, "א"א אף זה אינו כן אלא הולך עד אותו מקום שהוא בתוך תחומו ואם רצה לילך מאותו מקום ואילך מחמירין עליו ואם בא למדוד מצפונו מודדין לו מדרומו, עכ"ל:"

מגיד משנה שם (ראה בדף מראה המקומות באתר).

4. **ביאור הגר"א או"ח ת"ט סעיף י"א**, וז"ל, "ולהרמב"ם וכו'. עבמ"מ שפי' דרמב"ם מפרש דברי שמואל שקנה במקומו וה"ק ונעשה תחתיו של אילן כו' לפיכך לא קנה שם כלל אלא במקומו. ואין נראה לי פירושו חדא דנעשה תחתיו דחוק מאוד לפי' ועוד דא"כ מאי אמרו תניא כוותיה דרב כו' לימא תהוי כו' אדרבא סייעתא היא לשמואל כמ"ש למטה אלא נ"ל שפוסק כרב דהלכתא כוותיה באיסורי ודלא כרי"ף דסייעתא שהביא הרי"ף משנים ששאלו חלוק בפ"ה די"ט אינו סייעתא לפי' הרמב"ם שפסק כרב דקנה שביתה במקומו ורב הונא ברי' דר"י סבר נמי כרב אלא

שצ"ע הא דסי' תי"ב שכתב הרמב"ם דהוא כוותיה דשמואל ואמר שם רב תנא כו' ואפשר דגירסא אחרת לו שם:"

ועוד כתב שם, וז"ל, "אלא במקום. כן פי' להא דרב וכמ"ש מותר לביתו ואסור לעירובו וכמ"ש בברייתא דתניא כוותיה דרב לא יזוז ממקומו ופי' שנשאר לו שביתה במקומו:"

ב. בענין שיטת הרמב"ם ב"דברי סופרים"

5. עירובין נא., וז"ל, "אם אינו מכיר או שאינו בקי וכו': הני אלפים אמה היכן כתיבן דתניא שבו איש תחתיו אלו ארבע אמות אל יצא איש ממקומו אלו אלפים אמה מנא לן אמר רב חסדא למדנו מקום ממקום ומקום מניסה וניסה מניסה וניסה מגבול וגבול מגבול וחוף מחוף דכתיב ומדותם מחוף לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו' ונילף מקיר העיר וחוצה אלף אמה דנין חוף מחוף ואין דנין חוף מחוצה ומאי נפקא מינה הא תנא דבי רבי ישמעאל ושב הכהן ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה הני מילי היכא דליכא מידי דדמי ליה אבל היכא דאיכא מידי דדמי ליה מדמי ליה ילפינן:"

6. רמב"ם בספר מצוות שורש השני, וז"ל, "שאיין ראוי למנות כל מה שלמדים באחת משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן או בריבוי:
כבר בארנו בפתיחת חבורנו בפרוש המשנה (בריש ההקד') שרוב דיני התורה יוצאו בשלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן ושהדין היוצא במדה מאותן המדות הנה פעמים תפול בו המחלוקת ושיש שם דינין הם פירושים מקובלים ממשא אין מחלוקת בהם אבל הם מביאים ראיה עליהם באחת משלש עשרה מדות כי מחכמת הכתוב שהוא אפשר שיימצא בו רמז מורה על הפירוש ההוא המקובל או הקש יורה עליו. וכבר בארנו זה הענין שם. וכשהיה זה כן הנה לא כל מה שנמצא החכמים שהוציאו בהקש משלש עשרה מדות נאמר שהוא נאמר למשה בסיני ולא גם כן נאמר בכל מה שנמצאם בתלמוד יסמכוהו אל אחת משלש עשרה מדות שהוא דרבנן כי פעמים יהיה פירוש מקובל. לפיכך הראוי בזה שכל מה שלא תמצאהו כתוב בתורה ותמצאהו בתלמוד שלמדוהו באחת משלש עשרה מדות אם בארו הם בעצמם ואמרו שזה גוף תורה או שזה דאורייתא הנה ראוי למנותו, שהמקבלים אמרו שהוא דאורייתא. ואם לא יבארו זה ולא דברו בו הנה הוא דרבנן, שאין שם כתוב יורה עליו."

ג. עירובין נד. - בענין שכחת התורה

7. גמ' עירובין נד., וז"ל, "וא"ר (אליעזר) מאי דכתיב חרות על הלוחות אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל רב אחא בר יעקב אמר אין כל אומה ולשון שולטת בהן שנאמר חרות אל תיקרי חרות אלא חירות."

8. פסחים סו., וז"ל, "תנו רבנן הלכה זו נתעלמה מבני בתירא פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו אמרו כלום יש אדם שיודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו אמרו להם אדם אחד יש שעלה מבבל והלל הבבלי שמו ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון ויודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו וקראו לו אמרו לו כלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו אמר להם וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת והלא הרבה יותר ממאתים פסחים יש לנו בשנה שדוחין את השבת אמרו לו מנין לך אמר להם נאמר

מועדו בפסח ונאמר מועדו בתמיד מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת אף מועדו האמור בפסח דוחה את השבת ועוד ק"ו הוא ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת מיד הושיבוהו בראש ומינוהו נשיא עליהם."

9. תמורה טז. וז"ל, "אמר רב יהודה אמר רב בשעה שנפטר משה רבינו לגן עדן אמר לו ליהושע שאל ממני כל ספיקות שיש לך אמר לו רבי כלום הנחתך שעה אחת והלכתי למקום אחר לא כך כתבת בי (שמות ל"ג) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל מיד תשש כחו של יהושע ונשתכחו ממנו שלש מאות הלכות ונולדו לו שבע מאות ספיקות ועמדו כל ישראל להרגו אמר לו הקב"ה לומר לך אי אפשר לך וטורדן במלחמה שנאמר (יהושע א') ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' וגו' במתניתין תנא אלף ושבע מאות קלין וחמורין וגזירות שוות ודקדוקי סופרים נשתכחו בימי אבלו של משה אמר רבי אבהו אעפ"כ החזירן עתניאל בן קנז מתוך פלפולו."

10. הקדמת הרמב"ם לפירוש המשניות, וז"ל,

אולי יהיה רמונים, או חבושים, או זולתם, עד שהביאו ראיה עליו ממה שנאמר פרי עץ הדר (מסכת סוכה פרק ג, דף לה.), ואמרו, עץ שטעם עצו ופריו שוה, ואמר אחר, פרי הדר באילנו משנה לשנה, ואמר אחר, פרי הדר על כל מים. אלו הראיות לא הביאו מפני שנשתבש עליהם הענין עד שנודע להם מהראיות האלה. אבל ראינו ללא ספק מיהושע עד עתה, שהאתרוג היו לוקחים עם הלולב בכל שנה, ואין בו מחלוקת. אבל חקרו על הרמז הנמצא בכתוב לזה הפירוש המקובל.

וכן היא ראייתם על ההדס, (שם דף לב). וראייתם על דיני אברים בעונש ממון, (בבא קמא, דף פג), והוא מה שחייב למי שהשחית אבר מאברי חבירו. וראייתם גם כן על בת איש כהן, הנזכרת לשם, שהיא אשת איש, (סנהדרין דף נ ע"ב), וכל הדומה לו שהוא נוהג על העיקר הזה: וזה ענין מה שאמרו, כללותיה ופרטותיה. רצו לומר, הענינים שנוכל להוציאם בכלל ופרט ובשאר י"ג מדות, והם מקובלים מפי משה מסיני, וכולם אע"פ שהם מקובלים מפי משה, לא נאמר בהם הלכה למשה מסיני, שאין לומר, פרי עץ הדר, הוא אתרוג, הלכה למשה מסיני, או חובל בחברו משלם ממון, הלכה למשה מסיני, שכבר נתברר לנו, שאלו הפירושים כולם מפי משה, ויש להם רמזים במקרא, או יוציאו אותם בדרך מדרכי הסברא, כמו שאמרנו: ועל כן כל דבר שאין לו רמז במקרא, ואינו נקשר בו, ואי אפשר להוציאו בדרך מדרכי הסברא, עליו לבדו נאמר, הלכה למשה מסיני."

שהפירושים המקובלים מפי משה, אין מחלוקת בהם בשום פנים, שהרי מאז ועד עתה לא מצאנו מחלוקת נפלה בזמן מן הזמנים, מימות משה ועד רב אשי, בין החכמים, כדי שיאמר אחד, המוציא עין חבירו יוציאו את עינו, שנאמר עין בעין, ויאמר השני, אינו אלא כופר בלבד שחייב לתת. ולא מצאנו ג"כ מחלוקת במה שאמר הכתוב (ויקרא כג), פרי עץ הדר, כדי שיאמר אחד שהוא אתרוג, ויאמר אחד שהוא חבושים, או רמונים, או זולתו. ולא מצאנו ג"כ מחלוקת בעץ עבות, שהוא הדס. ולא מצאנו מחלוקת בדברי הכתוב (דברים כה), וקצותה את כפה, שהוא כופר. ולא במה שאמר הכתוב (ויקרא כא), ובת איש כהן כי תחל לזנות וגו' באש תשרף, שזו הגזירה אין לנו לגזור אותה אלא אם תהיה אשת איש, עכ"פ. וכן גזירת הכתוב (דברים כב), בנערה אשר לא נמצאו לה בתולים שיסקלוה, לא שמענו חולק בה, ממה שעד עתה, על מי שאמר שזהו לא יהיה אלא אם היתה אשת איש, והעידו עדים עליה שאחר הקידושים זינתה בעדים והתראה: וכיוצא בזה בכלל המצוות אין מחלוקת בהן. שכולן פירושים מקובלים מפי משה. ועליהם ועל דומיהם אמרו, כל התורה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני.

אבל אע"פ שהן מקובלין ואין מחלוקת בהם מחכמת התורה הנתונה לנו, נוכל להוציא ממנה אלו הפירושים בדרך מדרכי הסברות והאסמכתות והראיות והרמזים המצויים במקרא. וכשתראה אותם בתלמוד מעיינים וחולקין זה על זה במערכת העיון, ומביאין ראיות על אחד מאלו הפירושים והדומה להן, כגון מה שאמרו במאמר הכתוב פרי עץ הדר,

(ע"כ הגיע הרב בשיעור)

ד. ערובין נט. - בענין מדידת תחום שבת

11. גמ' עירובין נז:, וז"ל, "מתני' אין מודדין אלא בחבל של נ' אמה לא פחות ולא יותר ולא ימדוד אלא כנגד לבו היה מודד והגיע לגיא או לגדר מבליעו וחוזר למדתו הגיע להר מבליעו וחוזר למדתו בלבד שלא יצא חוץ לתחום אם אינו יכול להבליעו בזו אמר רבי דוסתאי בר ינאי משום ר' מאיר שמעתי שמקדרין בהרים:"

ושם נח., וז"ל, "תנינא להא דתנו רבנן היה מודד והגיע המידה לגיא אם יכול להבליעו בחבל של חמשים אמה מבליעו ואם לאו הולך למקום שיכול להבליעו ומבליעו וצופה וחוזר למידתו אם היה גיא מעוקם מקדיר ועולה מקדיר ויורד הגיע לכותל אין אומרים יקוב הכותל אלא אומדו והולך לו."

12. הגהות חידושי רבי עקיבא איגר בשו"ע סימן שצ"ט סעיף ד' (מובא בחידושי רע"א על מסכת עירובין דף נ"ח:), וז"ל, "לא ימדוד אלא כנגד העיר אפילו יש שם הרים וכו', משמע דצריך דוקא למדוד נגד העיר ולקדר בהרים, ואח"כ בסעיף ו' כתב המחבר הגיע לגיא או להר וכו' אם יכול להבליע בתוך אלפים של צד צפון וכו' הרי דברים אלו סותרים אהדדי, וחביבי הגאון בעל בית מאיר נ"י השיב לי דהכונה באמת אם אפשר גם נגד העיר להבליע רק שהוא רצה לילך מן הצד להבליע שנוח לו יותר שם בזה הדין דלא ימדוד אלא נגד העיר ומזה מיירי הש"ע ס"ד, והא דכתב בש"ע ואם א"י להבליעו הוא מלתא בפ"ע ומיירי בא"י להבליעו כלל וסמך על ס"ו. ואף אם נסבול דוחק זה אכתי יקשה להבין דברי תוס' דף נ"ח תד"ה אין מודדין וכו' שיש לו להבליע או לקדר כו' ונעלם ממני כונתם דאיך כתבו או לקדר הא אדרבה במקום שצריך לקדר באמת הדין דא"י לקדר רק דאם א"י להבליעו כנגדו הולך למקום שיכול להבליע וחוזר למדתו וצלע"ג. וה' יגלה עפר מעיני."

ה. בענין רשות הרבים אם צריך ס' ריבוא

13. עירובין נט., וז"ל, "מתני' עיר של יחיד ונעשית של רבים מערבין את כולה ושל רבים ונעשית של יחיד אין מערבין את כולה אלא אם כן עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים דיורין דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר שלש חצירות של שני בתים:"

רש"י שם, וז"ל, "עיר של יחיד. שלא היו נכנסין בה תמיד ס' רבוא של בני אדם ולא חשיבא רה"ר דלא דמיא לדגלי מדבר:"

14. ריטב"א שם, וז"ל,

בתחלתה דהא ודאי מילתא דלא שכיחא הוא שיתיישבו שם בתחלתה ששים רבוא ולעולם לא משכחת לה אלא שהיתה בתחלתה עיר של יחיד ובטלה דין משנתנו בעיר של רבים וגם זו אינה קושיא כ"כ כי רש"י ז"ל אינו מצריך שיתיישבו בעיר ס' רבוא אלא שיכנסו בה [ששים רבוא] (ס') כאלו הכרכים והעירוי שהם פתוחים למקומות הרבה ורגילין בה סוחרים וכיוצא בהם ותדע שאף ירושלם לא היו בה ששים רבוא תדיר ואעפ"כ יש בה משום רשות הרבים אלמלא דלתותיה ננעלות בלילה ומעתה כל שבתחלתה נתיישבה בכרכים ושווקים גדולים להיות רוכלת העמים זו היא של רבים [ועם כל זה] (וע"כ)

"שם מתני' עיר של יחיד כו'. פרש"י ז"ל עיר של יחיד כל שאין נכנסין בה ששים רבוא תדיר דכיון שכן אין רחוב שלה חשוב רשות הרבים אפי' רחב שש עשרה אמה לפי שאינו דומה לדגלי מדבר ועיר של רבים הוא שנכנסין לה ששים רבוא תדיר והא דקתני עיר של יחיד שנעשית של רבים כגון שנתוספו בה דיורין ושווקים עד שנכנסין ששים רבוא ור"ת ז"ל הקשה דא"כ דבעי ששים רבוא כרגלי מדבר אף אנו נאמר דבעי טף ונשים וערב רב כי התם וזו אינה קושיא כל כך דטף ונשים וערב רב לא חשיבי למיעל במנינא כשם שלא היו במספר הפקודים במדבר. ועוד הקשה ר"ת דא"כ היכי משכחת לה עיר שהיתה של רבים

ושיש בה שש עשרה אמה ושתהא מפולשת
אבל לא לענין מנין הדורסים בה גם לא הוזכר
זה בשום מקום לא בש"ס דילן ולא בירושלמי
וכן נראין הדברים:”

רוב הגאונים ז"ל הם כדעת ר"ת ז"ל דלא בעי
ששים רבוא כלל וכן דעת הר"ם ז"ל. וטעם
דבריהם שאין לנו ללמוד מדגלי מדבר אלא
לענין רשות הרבים ממש שלא תהא מקורה

15. עירובין ו., וז"ל, "ת"ר כיצד מערבין דרך רה"ר עושה צורת הפתח מכאן ולחי
וקורה מכאן חנניה אומר ב"ש אומרים עושה דלת מכאן ודלת מכאן וכשהוא יוצא
ונכנס נועל ב"ה אומרים עושה דלת מכאן ולחי וקורה מכאן:”

ושם ו:, וז"ל, "והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ירושלים אילמלא דלתותיה
ננעלות בלילה חייבין עליה משום רשות הרבים ואמר עולא הני אבולי דמחוזא
אילמלא דלתותיהן ננעלות חייבין עליהן משום רה"ר אמר רב יהודה הכי קאמר
כיצד מערבין מבואות המפולשין לרשות הרבים עושה צורת הפתח מכאן ולחי וקורה
מכאן:”

ורש"י שם, וז"ל, "ירושלים. רשות הרבים שלה מכוון משער לשער ומפולש ויש בה
דריסת ששים ריבוא ורחב שש עשרה אמה ואילמלא שנועלין דלתותיה בכל לילה
חייבין עליה בשבת משום רשות הרבים אבל נעילת דלתות משויא לה כחצר של
רבים ומערבין את כולה וכל זמן שלא עירבו היא כרמלית ולא מיחייבי עלה והכי
נמי אמרינן בפרק בתרא (ד' קא.) דירושלים כרמלית היא: אבולי דמחוזא. שערי
העיר מכוונים זה כנגד זה והיו בה ששים ריבוא:”

16. שבת ו:, וז"ל, "ולחשוב נמי מדבר דהא תניא איזו היא ר"ה סרטיא ופלטיא
גדולה ומבואות המפולשין והמדבר אמר אביי לא קשיא כאן בזמן שישראל שרויין
במדבר כאן בזמן הזה:”

17. ריטב"א עירובין כב., וז"ל,

והיו פרוצין במלואם ולא יועילו צורת פתחים
ולא גפופי דלא סגי דמזרח ומערב שבירושלים
כלם היו פרוצים במלואם בפתחים אלא ודאי
כדאמרן והיינו קושיין ואלו בפסי ביראות
שבוקעין רבים בבין הפסים לא אתו רבים
ומבטלי מחיצות בדיומדין וא"כ קשיא דרבי
יוחנן אדרבי יוחנן. ופרקי דרבי יוחנן כאן
הודיען קאמר ולא סבירא ליה הכי אלא ס"ל
דאתו רבים ומבטלי מחיצתא ודוקא רבי יוחנן
לא סבירא ליה הכי אבל רבי אלעזר ס"ל הכי
כדאיתא (ג) לעיל ומ"מ לא אמר רבי יוחנן
אלא בירושלים כיוצא בה דבקעי בהם [רבים]
תמיד להדיא והדרך סלולה שם לרבים
להשתמש לעבור שם תמיד אבל במבואות
המפולשין לרשות הרבים שאין בקיעת'
תדירא וסלול להדיא אע"פ שבוקעין בה לא
מבטלי מחיצתא דפתחין והראיה ממתני'
דפ"ק דחנניה ות"ק אליבא דב"ה דאיפליגו
כיצד מערבין רשות הרבים דחנניה מכשירו
בדלת אחד מכאן ואע"פ שאינה ננעלת ולתנא
קמא אפילו בצורת פתח ולא פליג עלה ר' יוחנן
אדרב' פרכינן התם מהא דרבי יוחנן
דירושלים ומשום האי פרכא אוקימנא
במבואות המפולשין לרשות הרבים כלו' שאין
הדרך סלולה שם אלמא מודה ר' יוחנן בהא
ולא עוד אלא דההיא שקלא וטריא (ד) אליבא
דר' יוחנן היא דאוקימנא בהכי ומימרא דרב

"כאן הודיען כחו של מחיצה פירוש דלא
אמרינן דאתו רבים ומבעלי מחיצתא. ואקשי'
כאן וסבירא ליה פ"י מסתמא כל שאמר כאן
(ב) הודיען חכמים סתמא משמע דהכי לית
כוותייהו והאמר רבה בר בר חנה אמר ר'
יוחנן ירושלים אלמלא דלתותיה ננעלו בלילה
פ"י וכל שדלתותיה ננעלות בלילה נדון
כסתימה גמורה ומחיצה שלימה וכאלו יש
כאן ד' מחיצות שהרי לצפון ולדרום יש
מחיצה ולמזרח ולמערב פתחים ודלתות
ואלמלא כן היו חייבין עליה משום רשות
הרבים פ"י מבואות ירושלים דין רשות הרבים
יש להם שהרי אית להו ששה עשר אמה רחב
והוא דרך לששים רבוא כל [הימים] [העמים]
היא וכן [רחובותיה] [בריחיה] מפולשין
ומכוונין זו במזרח וזו במערב זו בצפון וזו
בדרום שזה דין רשות הרבים במבואות
המפולשין כדפרש"י ז"ל כאן ובמסכת שבת
מ"מ שמעינן אליבא דר' יוחנן דדלתות דוקא
מצילות ירושלים מדין רשות הרבים הא לאו
הכי [יש] [אין] להם דין רשות הרבים ואע"פ
שיש שם מזרח ומערב פתחים גמורים לא
חשיבא סתימא דאתו רבים ומבטלי מחיצות
פ"י לא שיבטלו מחיצות שלימות של צפון
ודרום דהא אמאי אלא שמפילין מחיצות
שבמזרח ומערב כיון שבוקעין בהם תדיר דרך
הפתחים וכאלו אין שם פתח ולא שום גפופי

יהודה דאוקמה בבקעה מכאן ובקעה מכאן
ואלו לר' אליעזר תלמידו הוא סבירא ליה
בהא כרבנן לא דאתו רבים ומבטלי מחיצתא
ואפילו במקום שהדרך סלולה שאין להם
מעבר אחר והא דפסי ביראות ג"כ הדרך
סלולה היא לזמן שעוברין בו דבקעי בה רבים
להדיא כאדם שעובר בדרכו הסלולה והיא
הנותנת שאין הלכה כרבי אלעזר דהתם

פרכינן מדרבי יוחנן וכולהו שמעתא דהתם
סלקא אליבא דידיה. ושמעינן הכא דכל
שהדרך סלולה ועשויה לכך אין הפרש [בין]
(כאן) שיהא רחב ט"ז אמה או פחות דהא
פרכינן מירושלים שהוא רחב ט"ז אמה
ותשמיש הרבים גדול לפסי ביראות שאינם
רחבים אלא י"ג אמה ושליש לכל היותר
אלמא כי הדדי ניהו: